

Opis produktu finalnego projektu innowacyjnego testującego

Temat innowacyjny: „Zwiększenie oferty istniejących, wykreowanie nowych instytucji działających na rzecz integracji społecznej (prowadzącej do zatrudnienia) grup marginalizowanych, wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym”

Nazwa projektodawcy: POWIAT LĘBORSKI

Tytuł projektu: „Droga do samodzielności”

Numer umowy: UDA-POKL.07.02.02-22-003/11-00

Nazwa produktu finalnego: Kompleksowy program nowych form i metod pracy oraz działania z osobami opuszczającymi formy opieki zastępczej – usamodzielnianymi.

I. Elementy składające się na produkt finalny

Integralną częścią programu są następujące elementy:

- Konspekt działania Biura Mentoringu.
- Program instrumentów aktywizacyjnych, mający doprowadzić do wejścia i/lub przywrócenia usamodzielnianych na rynek pracy oraz do ich integrację ze społeczeństwem.
- Skrypt dla pracowników Instytucji Integracji Społecznej z zakresu nowoczesnych i skutecznych metod pracy, efektywnie zwiększający aktywizację zawodową i społeczną grupy usamodzielnianych.

II. Problem, na który odpowiada innowacja

Głównym problemem jest zbyt mała oferta instytucji działających w sferze integracji społecznej na terenie powiatu lęborskiego wynikająca z braku wypracowanego kompleksowego programu nowych form i metod pracy oraz działania z osobami opuszczającymi formy opieki zastępczej-usamodzielnianymi.

Starostwo Powiatowe w Lęborku przeprowadziło w maju 2011 ankiety wśród kierownictwa i pracowników PCPR/OPS w powiecie lęborskim. Ankietowani przyznali, że nie mają i nie znają

skutecznych narzędzi rozwiązywania problemów osób usamodzielnianych. Kierownictwo (6 kobiet) wskazało problemy, które najczęściej spotykają się wykonując swoje zadania ustawowe:

1. interpretacja przepisów prawnych – 100%,
2. brak środków finansowych - 100%,
3. brak możliwości podejmowania skutecznych form działania z klientami - 67%.

Wg ankietowanych istnieje potrzeba wprowadzania nowych, niekonwencjonalnych, innowacyjnych rozwiązań wskazujących nowe metody pracy w instytucji pomocy społecznej. Wśród przebadanych 46 osób (44 kobiety, 2 mężczyźni) tylko 6% na pytanie dotyczące odbytych szkoleń w ciągu ostatnich 3 lat odpowiedziało, iż brało udział w szkoleniach niestandardowych, które pozwoliłyby wdrożyć innowacyjne formy wsparcia klientów. Wcale nie oznacza to, że pracownicy Ci nie biorą udziału w żadnych szkoleniach. Oznacza to, że brakuje im szkoleń pomagających w pracy z trudnymi klientami oraz przygotowania z zakresu nowoczesnych metod pracy, różnych niekonwencjonalnych i innowacyjnych rozwiązań. Metody stosowane przez nich są takie same dla wszystkich. Potrzeba tu także podejścia bardziej indywidualnego. Na podstawie tych badań widać również, że stanowczo brakuje szkolenia z zakresu przepisów prawnych i ich interpretacji. Przyczyn ich braku można upatrywać w niedostatecznym dofinansowaniu tych instytucji. Powoduje to, że działania podejmowane przez w/w pracowników są mało skuteczne. A tak jak zmienia się świat, należy zmieniać metody pracy. Standardowe działania IIS opierały się dotychczas głównie na udzielaniu pomocy doraźnej i jak badania pokazały – są nieskuteczne. Dotychczasowe formy pomocy nie budują w podopiecznych postawy aktywnej, przyzwyczajają ich do gotowych rozwiązań. Sami pracownicy tych instytucji zauważają ten problem.

Łącznie wydatki PCPR w Lęborku w 2011 roku na pomoc osobą usamodzielnianym wyniosły 451.537,42 zł. Usamodzielnieni korzystają z pomocy pieniężnej oferowanej przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie od 18 roku życia. Z pomocy na kontynuację nauki, nawet do 25 roku życia.

Jak wynika z powyższych danych, nakłady finansowe przekazywane przez powiat lęborski, które przeznaczane są na pomoc dla osób usamodzielnianych, w celu zapewnienia im „lepszego startu” w dorosłe życie, są znaczne. W opinii ekspertów przekazywana pomoc nie zachęca młodzieży do jakiegokolwiek aktywności. Nie przyczynia się do rozwiązania problemów osób usamodzielnianych wchodzących po raz pierwszy na rynek pracy, które nie dość, że nie mają doświadczenia w pracy, to jeszcze mają ogromny bagaż negatywnych doświadczeń. Często nie mogą liczyć na swoich najbliższych, cechuje ich niskie poczucie własnej wartości, mała wiara w własne możliwości i niska motywacja do podejmowania jakichkolwiek działań. Dlatego tak istotne wydaje się uzupełnienie istniejących programów o wszechstronne wsparcie, a nawet prymat wsparcia informacyjnego, emocjonalnego i społecznego nad materialnym. W ramach projektu „Droga do samodzielności” będzie działało Biuro Mentoringu, gdzie usamodzielniani wychowankowie będą otoczeni wsparciem sztabu specjalistów takich jak: psycholog, trener aktywizacji, mentor, radca prawny. Będą korzystali również z zajęć grupowych: trening pracy przeprowadzony jako warsztaty wyjazdowe z modułem dotyczącym autoprezentacji, grupa wsparcia, zajęcia integracyjno–motywacyjne, które przyczynią się do rozbudzenia motywacji do zmiany dotychczasowego życia i zainicjowania rozwoju osobistego. Dlatego wydaje się, iż dotychczasowe formy wsparcia usamodzielnionych nie przyczynią się do rozbudzenia chęci zmiany dotychczasowego życia, zainicjowania rozwoju osobistego oraz nabycia umiejętności prawidłowego funkcjonowania w życiu społecznym i kierowania rozwojem edukacyjno-zawodowym.

Osoby usamodzielnione oraz usamodzielniane mają duży problem ze znalezieniem pracy. Bardzo często usamodzielniani utrzymują się wyłącznie z przyznanych im świadczeń, nie podejmując pracy, choć uczą się w zdecydowanej większości w systemie niestacjonarnym (31.07.2011 roku z 42 usamodzielnionych kontynuujących naukę tylko 4 osoby pracują - dane PCPR).

Ich oczekiwania co do pracy nie są zbyt wygórowane, jednakże ich wykształcenie i umiejętności również nie spełniają minimalnych wymagań przeciętnego pracodawcy. Dlatego tak ważne jest wprowadzenie oferty szkoleń dostępnych dla osób usamodzielnianych, w celu podniesienia ich umiejętności oraz możliwości znalezienia pracy. Każdy usamodzielniany uczestnik projektu „Droga do samodzielności” otrzyma „Talon kariery”, który posłuży do finansowania usług aktywizacyjno-szkoleniowych, w których będzie brał udział. W zależności od potrzeb uczestnika projektu, środki finansowe określone mogą być przeznaczone na opłacenie kursu, szkolenia umożliwiającego nabycie lub podniesienie kwalifikacji zawodowych, uzyskania uprawnień do wykonywania zawodu lub certyfikatów. Osoba usamodzielniana po konsultacji ze specjalistami w Biurze Mentoringu sama zadecyduje, na jakie usługi szkoleniowe go spożytkuje, biorąc pełną odpowiedzialność za swoje działania. Wszelkierne wsparcie sprawi, że osobo te staną się samodzielne i nie będą przyszłymi klientami pomocy społecznej, co odciąży znacznie budżet państwa.

Pracownicy Instytucji Integracji Społecznej wskazują, iż obecnie stosowane formy wsparcia i metody integracji społecznej wymagają zmiany dotychczasowego podejścia. Te obecnie stosowane są często oceniane jako pasywne, nastawione na udzielenie pomocy doraźnej, głównie finansowej. Tym samym nie przyczyniają się do niwelowania problemu bierności, do rozwoju dojrzałości emocjonalno-społecznej wychowanka. Dlatego istnieje potrzeba podejścia bardziej indywidualnego, wprowadzenia niestandardowych, innowacyjnych metod usprawniających proces pomocowy, który przyczyni się do lepszego wsparcia wychowanka w rozpoczęciu dorosłego, samodzielnego życia. Ważne jest więc zorganizowanie dla osób, które na co dzień pracują z osobami usamodzielnianymi szkoleń pomagających w pracy z trudnymi klientami oraz przygotowania z zakresu nowoczesnych metod pracy - różnych niekonwencjonalnych i innowacyjnych rozwiązań. Takie szkolenia z coachingu, tutoring, mentoring, stosowania psychologii pozytywnej, skutecznego motywowania, pracy z klientami trudnymi przyczynią się do jakości ich pracy, nie tylko z osobami usamodzielnianymi, ale również z pozostałymi grupami klientów których wpierają na co dzień. Ww. działania wpłyną też na poprawę życia odbiorców, a tym samym usprawnią cały system pomocy społecznej.

III. Użytkownicy, którzy mogą zastosować innowację

Podstawowymi użytkownikami produktu są pracownicy Instytucji Integracji Społecznej, którzy są bezpośrednio zaangażowani w pracę z osobami usamodzielnianymi. Mając na względzie jednak fakt, że produkt ma charakter otwarty, a dostęp do niego jest powszechny i bezpośredni oraz biorąc pod uwagę jego tematykę i zawartość merytoryczną, użytkownikami produktu mogą być pracownicy Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie; Ośrodków Pomocy Społecznej; Powiatowych urzędów Pracy, a w przyszłości także placówek takich jak m.in: placówki opiekuńczo-wychowawcze, Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze, Specjalne Ośrodki Szkolno - Wychowawcze, Zakłady Poprawcze; Zakłady Aktywizacji Zawodowej; Centra Integracji Społecznej, którzy w swojej pracy podejmują działania na rzecz integracji osób opuszczających pieczę zastępczą i którzy realizują zadania związane z wsparciem procesu ich usamodzielniania, ale także współpracują z osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym. Wykorzystanie innowacji przez te podmioty znacznie

poszerza bazę użytkowników produktu finalnego, a przez to ma bezpośredni wpływ na jego efektywność, skuteczność i trwałość.

IV. Działania / nakłady / zmiany konieczne do zastosowania/wdrożenia innowacji

Wdrożenie innowacyjnych rozwiązań w instytucjach integracji społecznej nie wymaga w zasadzie zmian organizacyjnych ani legislacyjnych, nie jest też wymagana inwestycja w infrastrukturę techniczną. Wykorzystanie kompleksowego innowacyjnego zestawu metod i form oraz działania z osobami usamodzielnianymi jest oparte o zasoby personalne tych instytucji i zależy przede wszystkim od woli i chęci podniesienia jakości oferowanego wsparcia pracowników tych podmiotów, realizujących zadania związane z procesem usamodzielniania.

Poszczególne części produktu finalnego są względem siebie komplementarne i tylko łączne zastosowanie wszystkich jego elementów przyniesie oczekiwane efekty, gwarantujące efektywność, adekwatność, użyteczność, trwałość, skuteczność, innowacyjność oraz jakość oferowanego wsparcia. Pracownicy Instytucji Integracji Społecznej otrzymają gotowe do zastosowania rozwiązanie służące do pracy z osobami usamodzielnianymi i dostosowane do ich potrzeb. Osoby usamodzielniane otrzymają wsparcie w postaci nowatorskiego Biura Mentoringu, w którym zostaną objęci kompleksową opieką mającą na celu zwiększenie ich aktywności społecznej i zawodowej. Jednym z głównych kryteriów branych pod uwagę przy projektowaniu produktu finalnego była łatwość i niski koszt wdrożenia rozwiązania na szeroką skalę. Dlatego też, w ramach elementów produktu finalnego stworzono gotowe narzędzia możliwe do wykorzystania po etapie testowania poprzez inne instytucje i organizacje, które nie brały udziału w ich tworzeniu m.in. gotowych podręczników do pracy z osobami usamodzielnianymi, gotowych materiałów do utworzenia Biura Mentoringu oraz gotowego podręcznika do przeprowadzenia szkolenia dla pracowników (który można też łatwo przyswoić samodzielnie).

Wszelkie materiały merytoryczne niezbędne do wdrożenia innowacji zostaną udostępnione bezpłatnie (w formie broszur/publikacji i płyt CD, a także za pośrednictwem strony internetowej). W ramach produktu opracowano takie elementy, jak np. gotowe programy szkoleń, scenariusze zajęć, dzienniki zajęć itp. oraz propozycja wykorzystania istniejącej już platformy e-learningowej. Zakłada się także, iż nie wszyscy będą chcieli wdrożyć produkty w całej wersji, dlatego wdrożenie produktów zakłada również odchudzoną strukturę Biura Mentoringu

i bazowanie na współpracy z zewnętrznymi specjalistami i mentorami. Dla użytkowników zainteresowanych wdrożeniem modelu przewiduje się organizację krótkich spotkań, podczas których zostanie zaprezentowany model wsparcia, jego elementy składowe oraz omówione zostaną uwarunkowania umożliwiające jego wdrożenie. Aby Biuro Mentoringu funkcjonowało nie trzeba tworzyć dla niego osobnej komórki z odrębną strukturą organizacyjną – można je „wciągnąć” np. w strukturę Centrów Pomocy Rodzinie, aby pracownicy, którzy na co dzień pomagają osobom usamodzielnianym mogli stosować wypracowane metody. Przy odpowiedniej współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy oraz Ośrodkami Pomocy Społecznej (albo za pomocą projektów systemowych) można udzielić także wsparcia specjalistów, a usługi Mentoringu mogą być świadczone w formie wolontariatu. Pracownicy mogą przejść szkolenie na podstawie „Skryptu” np. w ramach środków unijnych lub szkoleń oferowanych przez Regionalny Ośrodek Pomocy Społecznej. Usługi z Talonów Kariery mogą być finansowane np. przez Powiatowe Urzędy Pracy (we współpracy z Biurem Mentoringu). Aby Biuro Mentoringu mogło funkcjonować jako niezależna jednostka

organizacyjna, w ramach istniejących zasobów danej instytucji, jego struktura powinna być zgodna z opisaną w Konspekcie Działania Biura Mentoringu. Koszt utrzymania takiego biura będzie różny w zależności od tego, jak bardzo jego struktura będzie zbliżona do proponowanego rozwiązania (oraz czy produkt wykorzystany jest w całości czy w częściach). Koszt wszystkich działań w fazie testowania modelu to 504.700,00 zł (włączając bezpośrednie wsparcie dla osób usamodzielnianych np. talony kariery). Jest to maksymalny koszt funkcjonowania Biura przez 1 rok. Przewiduje się, że czas niezbędny do wdrożenia innowacji wynosić będzie ok. 1–2 miesięcy i obejmować będzie zatrudnienie kadry oraz zapoznanie ich z zakresem czynności oraz formami pracy (np. w formie szkolenia), czyli przygotowanie kadry do pracy w Biurze Mentoringu.

V. Dostępność produktu finalnego dla jego przyszłych użytkowników

W końcowej fazie realizacji projektu „Droga do samodzielności” zostanie przeprowadzona szeroka akcja upowszechniająca i włączająca produkt wśród jego przyszłych użytkowników. W tym celu zostanie zatrudniony zostanie specjalista ds. upowszechnienia i włączenia, który opracuje publikację upowszechniającą produkt finalny z instrukcją stosowania produktu (rozpowszechnianą w formie broszur oraz płyt CD w ilości po 1000 sztuk wersji papierowej i elektronicznej), a następnie zorganizuje i przeprowadzi cykl seminariów i spotkań na terenie województwa pomorskiego oraz konferencję regionalną (materiały będą tam udostępniane). Będzie podejmował również inne działania w celu upowszechnienia i mainstreamingu, np. wysyłanie listów informacyjnych i informacji/publikacji do władz powiatów i gmin, ciągły kontakt z mediami, opracowywanie ogłoszeń i artykułów prasowych, umieszczanie bieżących informacji na stronie WWW. Adresatami działań upowszechniających będą przede wszystkim pracownicy instytucji integracji społecznej na terenie województwa pomorskiego. Dodatkowo w prasie lokalnej zamieszczone zostaną informacje dotyczące projektu innowacyjnego, wdrażania produktu finalnego i korzyści, jakie może przynieść nowatorska metoda wspierania osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Informacja o zasadach i możliwościach skorzystania z produktu zostanie przesłana do zainteresowanych instytucji drogą mailową. **Wszystkie produkty będą umieszczone na stronie internetowej Starostwa Powiatowego w Lęborku w celu powszechnej ich dostępności.**

VI. Zmiany w zakresie strategii upowszechniania

W kolejnym etapie realizacji projektu nie przewiduje się istotnych zmian w strategii upowszechniania produktu finalnego w stosunku do założeń przyjętych w strategii wdrażania projektu. Jedynie po etapie testowania zostanie doprecyzowana skala włączenia i upowszechnienia produktu finalnego w ww. powiatach/ gminach, jej ostateczny kształt zależeć będzie m.in. od przetestowanej efektywności opracowanego produktu finalnego, z uwzględnieniem uwag wynikających z ewaluacji projektu i ewaluacji produktu finalnego. Czyli planowane jest jedynie poszerzenie listy adresatów, kanały upowszechniania pozostaną te same.

VII. Zmiany w zakresie strategii włączania do głównego nurtu polityki

Ze względu na specyfikę produktu finalnego działania włączające do głównego nurtu polityki są tożsame z działaniami upowszechniającymi. Nie przewiduje się istotnych zmian w stosunku do strategii wdrażania projektu poza uwzględnieniem adresatów wymienionych w pkt. VI.

VIII. Załączniki

1. *Konspekt działania Biura Mentoringu.*
2. *Program instrumentów aktywizacyjnych mający doprowadzić do wejścia i/lub przywrócenia osób usamodzielnianych na rynek pracy oraz do ich integracji ze społeczeństwem.*
3. *Skrypt dla pracowników instytucji integracji społecznej z zakresu nowoczesnych i skutecznych metod pracy, efektywnie zwiększających aktywność zawodową i społeczną grupy osób usamodzielnianych.*
4. *Raporty: Diagnoza i analiza problemów związanych z usamodzielnianiem osób opuszczających rodzinne i instytucjonalne formy opieki zastępczej na terenie powiatu łęborskiego, Raport z ewaluacji. Ewaluacja ex-ante projektu innowacyjnego testującego „Droga do samodzielności”.*

.....
Imię, nazwisko, funkcja i podpis osoby/-ów składającej/-ych opis